

EFESAS

Mi iya Pol siya mi biye mriiya om komii Rom hir, siya yokwom kwiiya winki. Kwira iikamim Efesasim simiiram mi kwira Kolosiyani iikamim simiiram, mi kwira Filipaiyani iikamim simiiram, mi kwira Failimonani iikamim simiiram. Siya ta yokwowa biyin om Efesas hiriir winkikin sima mwainam mi mhoiia wi iki om nhirim simiiram nwoki hauugiyim. Siya ta yokwowa inkamim Tikikas nikuwiyin siir yonkwo hauugi mi simiirin siya ini hauuu. Taka yokwowa min boinka, iikamim naingwo tibiimiyim pu kwiruwa nwowim. Mi pu sair mwoin wi Jisis siyar niki owim krimiir kouwin. Iikamim naingwo tibiimiyim yim ini siir wignan ywowim mi Jisis siya ini krimiir kamnan ywowin. Iriig.

¹ Kara Polkin Adi Komii krimiir wanin siya kariirin biyar nimbingin Jisis Kraisi siir yai aiir boinmimauuam. Mi ta yokwowa kara winkika iikamim Adi Komii siirim yipiki om Efesas waraur nwowim kimiiram yipiki Kraisi siir yai aiir wakaeyokna apiyim.

² Kara hinina kwisboinkii, krimiir Adi Komiiyin mi krimiir Biyan Inkam Komii ikin kimiirin wi naingwobumbu siya nwoki hauuwim mi kima wi iripar nwoki ongwomamair aeikiyamim. Iriig.

Krimiirin dimin kirie komii komii Adi Komii siya dimusi bi hauugin Jisis Kraisi siirsikin.

³ Krima Adi Komii siir inig iir hainanki krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisi

siir Adin. Dimusi rani, iikam krımıirın siya hainanprapraskikim. Dimusi rani, krıma Kraıs siirgin mi ti hiriinan saiirsika Adi Komii siya siir dimin kibi kibiyim siir om hiranım krımıir asi hauugikim.

⁴ Biıya siya ti nu iir niki onkwokwo kara-maeyar niki owın mi ninomor aka, siya saiirar nımbingın siir iikam nwowamın mi ta hiriinan saiirsika krıma Kraıs saıka asi namasugım. Mi ti hiriinan tirın siya krımıir kigi, krıma dimin wharki bi kimbugım ini wadieki wadieyar ywowım.

⁵ Biıyarın, Adi Komii siya iikam krımıirsi siir kwoınkar naıngwokwonanaekin mi siya hinınam naıngwokın krıma siir yınisisim nwowım Jisıs Kraıs siir kirıeni.

⁶ Mi ta hiriinan saiirsika, krıma siir inig iir asi hainani. Dimusi rani, siya krımıirın siir naıngwobumbu komii aiirın hinda whısariıyar priihauugikın Jisıs Kraıs siir kirıeni yıpikın siya naıngwokwonanaeyın.

⁷ Biıya Kraıs siya naonama mi siir nhıeya ha naokiinaıniya mi ta hiriinan saiirsika krımıirın wı Adi Komii siya hidana iikam whiekakim simiir wı saiirsi nwoki anmaiwarkainam. Mi dimin bibiyeyım krıma tirım yım siya bidi haiyoprımdiyıumiıgiyım. Kraıs siya ti dimin hiriinanım krımıirın dimusi bi tirkın siya iikam krımıiramın nhami nhami bi naıngwokwokın.

⁸ Adi Komii siya siyaırgın dimin taeminım simiir bwamkibwamın. Mi krımıirın siyar bidi haiyoprımdiyıumii iskiyın iıya siya hidana saiirsıyın.

⁹ Mi krımıirın siyar yanaaknınkiihaigınıu dimin taeminım biıya aowa nwowım siya naıngwowım

krīma nīnomoknīnkīnam yīm idowīya bīdi yīmbyāmīm Kraīs siir kīrīeni.

10 Mī dimīn taemīnīm Adī Komīi siya naīngwōwīm yīm tī sīmā, mhōīya īīya Adī Komīi siya naīngwōwa wadīe nwōwana mī digwōraekwō whīekakīm nuanīm wī siya kīyaiprīgīnī mī siir omanīm yīm īrīpī hīriinan mī sīmā wī maeyau kwīruwar namwōūwī mī tī digwōraekwō whīekak īmīirīn wī Kraīs siyar nīdwo kīgrīraoīrkakī.

11 Mī tī digwōraekwō whīekakīm Adī Komīi siya naīngwōwīm wī hīriinanar nīmīnī. Krīmīirīn Adī Komīi siya bīdi yīmbyīgīyīn siirgīsīir nwōwīm Kraīs saīka nāmāsukīkīnam. Dimūsī rānī, tī digwōraekwōwīm bīdi bīdīnīya tīram siya naīngwōwīm sīmīirsīka.

12 Adī Komīi siya tī digwōraekwō īmīirīn whīsārīī bī tīrkīkīn krīma yīpīkīm bīgībīī Kraīs siir yai īmīir wakāeyokna apīm wī siir īnīg īīir nwokī hāinanīm mī siir īnīgīn yīo komīīgīkomīīgīn.

13 Wīm kīma īnī krīmīir hīriinan ywōwīm bīīya kīma wakāeyīm Adī Komīi krīmīir Wanīn siir yai kībīyīm kīmīir grabāīgīnīuwīm mī kīma Kraīs siir yai īmīir wakāeyokna apkīm. Mī kīma wakāeyokna apīm sīmīir mhōīīyan, kīmīirīn Adī Komīi siya nīmbyīm mī ta hīriinan saīirsīka kīma siir naeyūūn saīka asī nāmāsukīkīnī yīpīkīn siya nīkropkīyīn tīrīir nītam mī īīkamīm kīmakā waraur naunī onīya ta bīīya siya bōīna hīnīn siya wī sīpī nīkropkī siirīn.

14 Adī Komīīyīn yīpīkī siir naeyūū īīir hāugīyīn krīmīir, siya hīnīna nīsiīmauugīn mī krīma īnī hānīī yīnoknīnkīnkīyīm krīmīirīn mhōīīya siir

dimin kibi kibiym wi krimiir hauuwi yipiki biya siya nimbiniim mi siya boiniim tiriiginim yipiki siiram naingwo tibmii kinim. Mi Adi Komii siir iikamim wi rirmiiya simar nwobudgi mi Adi Komii siya wi inig komiigikomii iirar haii. Dimusi rani, ti dimin taeminim siya tirim simiirsika. Iriig.

Pol siya Adi Komii siiram sriigin iikamim om Efesas hiranim simiiram

¹⁵ Dimusi rani, ti hiriinan saiirsika digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim wim kima Biyan Inkam Komii Jisis siir yai imiiram bidi wakaeyokna apim mi kima wi hiriinan saiir naingwokwonanae iikamim Adi Komii siirim simiiramim.

¹⁶ Mi inokininokin an kara Adi Komii siir siira boin wadienanaei. Dimusi rani, iikamim simiirsika. Kara iikam kimiirsi naingwokwokin mi ta hiriiran saiirsika, kara Adi Komii siiram asi kwisboini yipiki krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siir Adi Komiiyin.

¹⁷ Adi Komiiyin siyairgin mi krima siir inig iirarar hainanprapraski. Kara siiramim minam sriigin siir naeyuin kimiir hauugiyim mi siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginuim siir yai imiir sibgu inokninkinim. Mi ti Adi Komii siir naeyuin wi kimiir nwoki anaakninkii haiginuim mi kima Adi Komii siirgisiirin wi hainii nwoki sibgu inokninkinim.

¹⁸ Kara hinina naingwowi Adi Komii siya kimiirin ina whinkinsiis haiginuim mi kimiir kwoinim wi hainii ninokninkinkii. Mi ti siya boinkiyim kima haiyim mi kima wi hainii ninokninkinkii dimin taeminim biya siya boiniim

hɪnɪn, siya wɪ kɪmiir hauugii mɪ sɪmiir kibiya ya bɪmbiɪwi rani.

19 Kara ha naɪngwowi siya kɪmiir bidi yɪsiimauuwɪn mɪ kɪma wɪ hanɪngi nɪnoknɪnkini siir kɪrɛ aairɪn iikamɪm yɪpiki siir yai imiir wakaeyokna apiyɪm kɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwi. Siir kɪrɛya ya ini komiigikomii ywowaowa kɪma saiir kimairɪm wɪ dig nwo rani mɪ ta kɪrɛya wɪ kɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwi,

20 ta kɪrɛya Kraiis siir whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwa iɪya biɪya siya naonama mɪ Adi Komii siya siirɪn ina swoki hidnɪnsiis idwowɪn sɪmakar mɪ siirɪn siya saikar yɪnkɪamsu haigɪnɪu siir om hɪran dimɪn taemɪnɪm sɪmiir kɪgɪrkakɪm.

21 Mɪ tariinanɪn digworaekwowɪm Adi Komii siir om hɪranɪm mɪ nuan ikɪm yɪm ini Kraiis siyar kɪgɪrkakɪm. Mɪ uridyɪu bibiyɛyɪm mɪ iikamɪm om whɪrua nwowɪpɪsu karamae nwowiyɪm mɪ gavmani inkam ikɪm mɪ tɪ digworaekwowɪm tɪ tariinan nwowɪm mɪ mhoiɪya nwowan ikɪm yɪm siya bidi ikwowaisiigɪm.

22 Adi Komii siya digworaekwo whɛekakɪm Jisiis Kraiis siir ɪnara bidi yonkwokiyɪm mɪ Adi Komii siya siir bidi yɪmbingiyɪn siir pɪugana saiir digworaekwowɪm sɪmiir kɪgɪrkakɪm. Siya ini kɪmiir mwonan ywowɪn

23 mɪ iikamɪm Adi Komii siir pɪugana saiirɪm yɪm ini siir pɪunan ywowɪm mɪ iki hɪnda tɪnda nwowɪm sɪmiirɪn ini siyar niiwhwonkai digɪm. Mɪ kɪma wɪ saika nwoki amasukikɪnɪm mɪ dimɪn taemɪnɪm siyar tɪrdigikɪm mɪ nu whɪrkakɪn ini siya siyar yɪnyokɪgiyɪn. Iriig.

2

Adi Komii siya bidi tirkiyin krimiirin, yipikim biya naoni iikamnan nwowim, sima tariinanin Krai saika nwowim.

¹ Mi biya iikam kima ti siyiun paeya nigikiyamaonatanoudnankaiiyin siirar niki apkim, iki iikamim naokaowim simiir hiriinan. Dimusi rani, sima Adi Komii siirin digiumii haimriiyugigin mi dimin biye biyeyim sima tirkim.

² Mi ti ii imiirin wim kima ti nuin siir digworaekwo imiir napkim. Biya wim kima inkam komiiyin Setan nikuwuyin siir digworaekwo biye biyeyim simiir napkim, yipikin inkam komii komiiyim inigakim simiir siyu pai siyu paiyim simiir biyan inkam komiiyin mi uruwai siyaowai mi niimauan uridyu bibiyie ikim mi uridyu bibiyeyim maeyau kwiruwa nwowipisu karamae nwowi ikim mi dimin biye biye ikim. Mi iikamim simiirin ini siyar kigirkakim mi tiriiginim yipiki digiumii Adi Komii krimiir Wanin siir niki haimriiyugim simiir kwoinim wi siyar kiyaii.

³ Biya krima ti iikamim simiir hiriinan nwokim mi krima diminim krima naingwowyim simiir napkim. Mi krima dimin biye biyeyim krimiir kwoin ima naingwowyim simiir bidi tirim mi Adi Komii siir iowa krimiir asi nwoka iki iikamim iki nu nhiranim simiir hiriinan yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim.

⁴ Mi Adi Komii siya ini krimiiramar naingwokwokripkaiyin mi siir naingwobumbuwa krimiir bidiyar mirninkinkikaiya iya krima dimin biye saiir aowa nwowa.

⁵ Mi křimiirĩn kwoĩn wĩn siya hauu haigĩniugĩn mi siya křimiiram ha naingwokwonanaekin mi křima tiriiginĩm yipiki siirsi yapiyapa mi oki wĩndi yipiki Adi Komii siir ninoknĩnkĩn karamae nwowĩm, tiriiginĩm yipiki paeya nami siyũĩn si tĩoidwomaiyanĩm křimiirĩn siir naingwobumbu aeyar nanmaiwarkainakĩm.

⁶ Křimiirĩn Adi Komii siya bĩdi hidnĩnsiin idwokiyĩm Kraiis saikar mi křimiirĩn siyar nĩnkiamasu haigĩniugĩm irĩpa saika nwowam. Mi dimĩn biyie aĩirĩn křima bĩdi ikwokopougiga mi křima inĩ irĩpa saika ninomor kou hĩr nĩdwonan ywowĩm.

⁷ Adi Komii siya tĩ hĩriĩnan minam tĩrkĩn tĩ iiyĩm mhoyiya nĩmbiniyanĩm iikam imiir nĩsiĩmauwĩm siya naingwokwonanaeiya křimiiram Jisĩs Kraiis siir inĩgni mi ta siya mi aingwobumbunanaeiya křimiirsi ya tĩ dimĩn taeminĩm Jisĩs Kraiis siya tĩrkĩyĩm sĩmiĩrsika.

⁸ Kĩma Kraiis siir yai imiiram naingwo tĩbmii kĩngĩm mi Adi Komii siya kĩmiiram asi naingwokwonanaekin mi kĩmiir asi mi anmaiwarkainakĩn kĩma, kĩma kĩmar bĩ whĩnkĩnsiĩsnakĩm. Mi kĩma Adi Komii siiram bĩ mĩriigĩm mi siya kĩmiirĩn ta hĩriĩnan saiĩrsi bĩ nanmaiwarkainakĩn. Nĩngaka. Adi Komii siya hĩnda siir kwoĩnairgar priinaingwo hauugikĩn kĩmiirĩn. Ya tariigĩna ya Adi Komii siir naingwobumbu aeya křimiirsi mi křimiirĩn saeyar nanmaiwarkainakĩm.

⁹ Kĩma dimĩn whĩrĩn mĩiyĩknan bĩ tĩrkĩn mi Adi Komii siya kĩmiirĩn ha bĩ nanmaiwarkainakĩn mi inkam nwĩrki wĩ ha boĩn tani, siya inĩg komiigakĩn

mì siya wì siir inìg iìrar hainana rani. Adi Komii sasaìrgìn hìriinan tìriyìn.

¹⁰ Iikam krìmiirìn Adi Komii siya bìdi tìrkiyìn siirgìsiir nwowòm yìpìkì Kraìs Jìsìs siir yai ìmiiram naìngwo tìbmii kùniyìm mì krìma irìpa Jìsìs Kraìs saìka nwokì amasukikìnìm. Mì ta hìriinan saiirsika krìma wì mì kìbì nwokì mìriiyìm. Bìya Adi Komii siya krìmiirìn òmìn miiyìk miiyìk ìmiiram nìmbìngìn krìma tìramìn mì siya krìmiirìn hìriinanam tìrkikìn sìmiir napìm mì siya krìmiiramìn mìnám naìngwowi krìma tì òmìn taemìn kìbì kìbiyìm sìmiirarar tìr. Iriig.

Kraìs siya piugan kwìso sowiirìn irìpa bìdi yinkiamasuhaigìn iùn isid whìrua nwowam

¹¹ Kìma tì swokì aìngwowaìkaigi bìya iya Juda sìma kìmìir miiòis ìmiir kìtiyopnìr hai karamae nwowa hìnìna nìsiimauwam wìm kìma Adi Komii siir iikamkìm mì nìm krìma Juda iikamìm kìmìirìn hìnìna nìewaiyìu boìnkìm, wìm kìma Juda iikam tani. Mì nìm krìma kamìm yìpìkì krìmiir miiòisìm kìtiyopnìr haiyìm, kìmìirìn hìnìna dapi, wìm kìma sìmiir miiòis kìtiyopnìr haiyan ìnkam tani.

¹² Bìya wìm kìma Kraìs siir bì nìnoknìnkìnkìm mì wìm kìma Isrel sìmiir iikamìm sìmiir piugana saiir iikam tani. Wìm kìma, kìma iikamkìm kìma Adi Komii saìka bì namasugìm. Bìya Adi Komii siya siir nìmbina iikam nìhìrìm sìmiir nìmbìngikìn mì sìma mì siya ìnì irìpar yongwomamaìr aeyìm yìm kìma rani, tì iikamìm. Wìm kìma wì tì nu iìr nwo rani, tì òmìn taemìn kìbì kìbiyìm nìtìm sìmiiram nwokwokìnìm. Nìngaka. Adi Komii siya wì kìmaka nwo rani.

13 Mi tariinanin, wim kima ti iikamim yipiki ti diminim biya kara boinmimauuwim simiir ninokninkin karamae nwowim, yipiki iikamim aru nwowiyim sim hanin nwowim mi tariinanin kimiirin Krai siya naonama mi siir nhieya ha naokiinainiya mi iikam kimiirin saeya nanmai-warkainakim mi tariinanin kima Adi Komii siir yai imiir asi wakaeyokna api.

14 Iikam krimiirin Krai siyar tirhaiginiugin iripa nongwomamair aekiyamam. Biya Juda simiir pugana saiir iikamim iki Juda iikam tani simiir puganim iki hinda tinda nwowim simiir sau omom nwokim mi tariinanin ta Krai siir piu aeya naonama mi iki iikamim iki omom omomim hinda tindanim simiirin siyar tirkikim iripa isid whirua nwowim. Mi ti siyuin biya iripa isid whirua nwo karam nwowiyin paeni hanin niki amai ikouwin yo siya bidi huikmaigiyin. Mi siya ti hiriinan minam huikmaigikin, siya minam naingwokin krimiir tirkiyim krima pugan kwirkikwiruwa nwowiskiyim.

15 Mi ta Jisis Krai siya naonama mi ti Moses siir siyu komii siir siyuim siya tirkiyim yim bidi digiguskiyim mi ti Judami siyu komii nhirim yim iripi hiriinan. Mi siya ti hiriinan minam tirkin, ti pugan kwiso sowiirin iripa ninkiamasu haiginiuwim iripa nongwomamair aeyam.

16 Krai siya paeyin hiniya nironinkinin siir naowin siya ta hiriinan sairsi naokin ti diminin isid whisair krima nwowiyin siir haiginikouwin siir tirkiyim mi sima bidi yaonamim mi krimiirin siya kiyai iripa nongwomamair aeyam mi Adi Komii siir wakaeyokna apam.

17 Krais siya ti nu iir nitin siya siir yai kibi kibi yim simiir nanaakninkii haiginugim mi siya hiniina boinkin, iikamim sima mi Adi Komii siya sima wi iripa nwoki ongwomamair aeyim. Mi ti yayim yim ti iikamim Juda iikam tani yipiki aru nokwokaowiyim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi yim ti yayim Juda iikam kima mi Juda iikam tani ikim yim kimiiramar nitswokim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim iikamim Adi Komii siir kingiin nokwowim simiir hiriinan.

18 Mi nim krima ti pugan kwiso. Dimusi rani, Krais siirsikin. Mi Adi Komii siir naeyuin siya siyargin iikam krimiir kiyaiyin Adi Komii siiram krimiir wanin mi tariinanin krima wi Adi Komii siiram asi nami.

19 Mi ta hiriinan saiirsika, wim kima iikamim yipiki sima yapa om karamaeyim ini simiir hiriinan ywowim. Wim kima ini iikam nhirim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim mi siir pugani ikim, ini simiir hiriinan ywowim wim kima Adi Komii siir yinisisimkim.

20 Wim kima ini omaka Adi Komii siya miriia ini saiir hiriinan ywowim. Nim krima aposel kamim mi profet kam ikim yipiki dimin taeminim Adi Komii siya boinim sim boinmimauuwiyim, nim krima ini kougou yaewaonan ywowim yipiki omaka aiir ninan hougwowniyim. Jisis Krais siyarin yio ini kougouwin bopwokibopwo nokwokaiiyin omaka akou iir hougwowniyin ini siir hiriinan ywowin.

21 Siya siyargin siyinpae minim omaka

aiirim simiir nonkworinuwiyim yaripa sima sibgu owam. Mi ta omaka siya tirki wi omaka komiigikomiiyar nwokii mi saeya wi omaka bimbiuwi nwo rani, Inkam Komii Krai siya whwonkaiyam.

²² Mi wim kima iikamim Krai siirim, iki nupai nupaiyim simiirim kimiirin Adi Komii siya ninkiamasu haiginuwim Juda iikam krimaka mi kima whiekakarini omakanan ywowim Adi Komii siya nwowam Adi Komii siir naeyuin siir. Iriig.

3

Dimin taeminim Pol siya tirim, siya Judami piugana saiir bi tirkin

¹ Kara Polkin, yipikin maeyauwa mi biyie mriiya saiir saiira hugrimkripkiikainanaeyin. Dimusi rani, kara Krai siir yai kibi kibi imiir boinmimauugin iikam kimiirin, kara Judami piugana saiir bi boinmimauugin, kara nhwo Adi Komii krimiir Wanin siiramini iikam kimiiram kwisboinkikin.

² Kara hinina naingwowi kima bidiyar wakaeyim ta Adi Komii siir naingwobumbuwa kariir hauugiya mi kariirin siya nimbingikin siir mi aiir mriiyam iikam kimiir whinkinsiis haiginuwam.

³ Mi ti dimin taeminim biya niki haigiprakaiyim yim Adi Komii siya bidi yanaakninkii haiginuwim mi siya kariir bidi yisiimauuwini mi kara simiir asi ninokninkini. Biya ti diminin kara kimiiramini siirar niki win boinkikin.

4 Mi kima simiir mwaini mi kima wi haini ninokninkini kara Krai siir dimin taemin imiirin ina sibgu inomokninkinim yipiki biya Adi Komii siya niki haigiprakaiyim.

5 Mi biya iikamim simiir bi ninokninkinkim mi tariinanin simiirin Adi Komii siya bidi yanaakninkii haiginuwim mi siya simiirin krimiir bidi yisiimauwin kamim yipiki siya nimbingiyim siir aposel inkam mi siir profet inkam nwowam mi siya ti dimin taeminim krimiir nisiimauugin siir naeyuni.

6 Mi yayim yipiki siya nanaakninkii giyim yim ti sima, mi iikamim yipiki Judami piugana saiir karamaeyim simiirin Adi Komii siya bidi tirkiyim Judami piugana saika mi simiirin wi piugan kwiruwar nwo haiginuwi siir yai kibiya saiir kirieni mi wi piu kwiruwar nwoki owiskiyim mi ti dimin taeminim siya nimbingiyim siya wi krimiir hauwi siir iikamim Krai saika namasukikiniyim. Dimusi rani, ti dimin taeminim Krai siya tirkiyim krimiir simiirsika.

7 Siya kariiram naingwokwonanaekin mi kariirin siyar whinkinsiis haiginugin siir naingwobumbuwa Adi Komii siya nimbingiya siir Yai Win Kibi aiir boinmimauuwam siir kirie komiyya saiir kirieni mi kara dimin taeminim siya boinim kara tiram simiirar mi tirkin.

8 Adi Komii siya kariiram naingwokwonanaekin mi siir naingwobumbuwa kimidiniya kariir haigiyumauu kariirin siya nimbingikin. Karaigin inkamin iki iikam whiekakim Adi Komii siir wakaeyokna apiyim simiir mhoiginhoii nwowin. Kariirin

siyar nimbangikin Kraiis siir yai kibi aiir boinmimauuwam iikam kimiir iki Judami piugana sae iikamim sim tani ti yaimin diminim Kraiis siya tirim krimiir. Mi ti yai kibi kibiyim Jisis Kraiis siir boinim yim dimin kibi kibiyim simakisima nwowim yim simiir yaimwokiyaimwo ima mi simiirin iikamki mwainim wi dig nwo rani. Ningaka.

⁹ Siya kariirin minam nimbangin iikamim simiir whinkinsiis haiginuwim mi sima wi ti digworaekwowim idowiiya nwo karam nwowim wi simiir nwoki inokninkinim. Biya, iya Adi Komii siya ti dimin taemin imiir nonkwokwobwakainan siya ti siir kwoinin siya hidaigiyin biyar nimpriowin mi ini tariinanar yadigniyin.

¹⁰ Mi ta hariinan sairsika, ti iikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii siir piugana sairrim siya simiir asi nisiimauugin. Mi yim sima paekwosim ikim mi yipiki ninomor kouan kirieyim sim kigirkakiyim simiir siir ninokninkinpai ninokninkinpaiyim.

¹¹ Mi ti dimin taeminim Adi Komii siya tirim siya siir kwoin iir swoki aingwo tirkin yipiki biya siya nimbangiya krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siir kirieni.

¹² Nim krīma Kraiis Jisis siir yai imiir wakaeyokna api mi krīma Adi Komii siirsi kipi nidid. Yio krīma ina ninokninkinim ta sairrin mi krīma Adi Komii siiram dam mi dimin taeminam siiram srīi mi siya wi digiumii krimiir haimriiyu rani.

¹³ Kara kimiirin pi hinina boini, kima kipi nidid ti dimin biyieyim kariir nonkwobumbunin

haiginiuwim simiirsiyin. Dimusi rani, kara iikam kimiir whinkinsiis haiginiugin. Wim, kima maigimaigra dwoninae. Dimusi rani, wim kima inig komiigak bidi ywowim ti dimin taeminim kariir kiyopsimsibgi haiginiuwim simiirsi mi ti digworaekwowim iikam kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi. Iriig.

Pol siya hiniina naingwowi iikamim Efesas hiranim ina ninokninkinim Kraisi siya naingwokwowi aiirin simiiram.

¹⁴ Kara ha naingwowi ti dimin kirie kirieyim Adi Komii siya tirkiyim mi ta hiriinan saiirsika kara ogmwo siiram ha waisii huananaiinamin mi kara Adi Komii siiram nhowo ina kwisboinin.

¹⁵ Adi Komii siya siir paekwosimim ninomor kou hiranim simiirin iikamim nuanim krimiir hauugikim siir inigni.

¹⁶ Kara Adi Komii siiram hiniina kwisboinkii, siya siir digworaekwo imakan siir kirie komii airar nwowi mi siya siir naeyuin wi kimiir kwoinaw waraur nikropkii mi kima wi kwoin kirie nwoki owim,

¹⁷ mi kima wi Kraisi siir yai imiir nwoki sibgu wakaeyoknam mi siya wi ini hanin saiirsi kwirii idwokaii kimiir kwoinawin. Kara hiniina kwisboinkii, kimiirin wi naingwobumbu Adi Komii siya hauwi mi ta hiriinan saiirsika siir kirieya kimiirin wi saeya whinkinsiis haiginiuwi irni nwirnyam naingwokwowim mi ti simaigim digworaekwowim krima tiranim simiir bwamkibwamim, paeni hanin pae siir mi imiir kinsiis haiginiuwiyin siir hiriinan mi

omakanan, omakani kougou yaewaowim nu hir nokwowniyim simiir hiriinan.

18 Mi ti dimin taemin hiriinanim yim wi kimiir whinkinsiis haiginuwi mi iki Adi Komii siir iikamim hinda tindanim kima wi haini ninokninkinki Kraiis siya naingwokwo aiirin kimiiram ya komiigikomii ieyairga, ya ini ninomor kou saiir haibura mi aeya ini prieikipriei ywowa mi aeya ina mi inrnankainainama mi siya krimiiram in pranae pranae bi naingwokwokin.

19 Ihi, kara minam naingwowi kima Jisis Kraiis siya naingwokwonanaeiya kimiiram saiirgisaiir dinokninkin ta siya naingwokwowiya krimiiram ya whoimoni rani. Mi krima siya naingwokwonanaeiya krimiiram saiirgisaiir bi ninokninkinim. Kara ha naingwowi, ti dimin taemin komii komiiyim ti Adi Komii siir kwoinawokaiyim wi iikam kimiiram niti mi kimiir kwoinim wi sima mirninkinkikaii.

20 Mi ta hiriinan saiirsika ta Adi Komii siir kirieya ta krimiir tir nwokaiya wi idwo saeyar swoki ink in hauugii ti diminin krima sriigiyin siiram siya tiram mi diminin krima naingwowyin, ta siir kirie komiia siya haigiya krimiir kwoinaw.

21 Kara hinina naingwowi, nim krima siir pugana saiir iikamim mi tiriiginim krimiir yiniieyim krimar witswo siir inig iir hainan. Dimusi rani, ti Jisis Kraiis siya tirim simiirsika. Kara ha naingwowi, krima siir inig iirin hiriinyar hainanyokiyokikaeyam ya ta yaiya yai kaimwo aeyairga. Iriig.

Mi nim krīma iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim nim krīma Kraisi siir piunan ywowim

¹ Kara Polkin, yipikin maeyaua mi biye miriia sair hir hugripkikikaiyin. Dimusi rani, an kara Biyan Inkam Komii siir mi aair mirigin. Kara iikam kimiirin ug yai asi boinkii wim kima Adi Komii krīmir Wanin siir yai imiir sibgu apikim yipiki biya Adi Komii siya nimbingiyim kima wakaeyokna apam.

² Inkamin inigakin si hanin kipi nwo. Nhirmi yaimin diminim simiir wakaeyokna ap mi kimiirgikimiirar kwoinin yo dikwowaisii ti dimin taeminim nirkim sim tirim kimiir simiirsi mi ti dimin taeminim kimiir nomiiyauim naingwo tibmiiyim sima kimiirar tirbuga wandi kima simiirin io kipi niki anka osisau, kima ti sima tirin siiram in hindara daingwokwonanae iski.

³ Adi Komii siir naeyuin iikam kimiirin kwoin whirua siya nwowaiginugim mi kima iripa nongwomamair aeyamin kirie hiriirar dwokripkai. Mi krīma iripa damasukikin ti uridin yipiki dimin taemin kogiyin iripa sima nwowam siir hiriinan dwo. Mi krīmirin nwirua nwowamin hiriinan mi tirkin.

⁴ Mi iikam whiekakim yipiki Jisis Kraisi siiram naingwo tibmii kniiyim, yim sima ini piu kwirkikwiruwar ywowiskiyim. Adi Komii siir naeyuin yo nwirkinwiruwar mi owiskiyin mi siya ini ini hanin krīmirar kwirii idwokaiyin. Mi ti hiriinan siyuin, Adi Komii siya krīmirin hiriinansi nimbingin mi krīmirin iripa asi ninkiamasu haiginugin nwirkinwiruwar

nwowam mi ti dimin taeminim Adi Komii siya nimbingiyim sima niti wi krimar nwoki inomokninkin digswowim mi nim krīma wi maigimairgar nwowini ti digworaekwo kibi kibiyim simiiram nwokwokinim.

⁵ Mi ti Biyan Inkam Komii nwiruwan yio Jisis Krai siyairgin. Iikam krīma siiram naingwo tibmii kinim krīma baptais kwiruwa saiirarar baptaiskim, krīma yaeya yaeya bi baptaiskim hinina nisimauuwam nim krīma Adi Komii siir piugana saiir iikamkim.

⁶ Adi Komii sasaiggin nwowin mi siya iikam krīmiir Adi Komiiigin mi iikamim naingwo tibmiyim ini siyar kigirkakim mi siya ha napninopkainaniyin krīmiiram mi hiriyar ini oniyam. Mi siya ini krīmiirgikrīmiirar mirii nonkworinukripkainiyin.

⁷ Krai siya krīmiirin hinda whisariiyar priihaugikin kirieya yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir sibgu whinkinsiis haiginuwam. Mi siir kirie komii komiiyim nhirim wi krīmiir yapa yapa nwonira hauwi mi ta hiriinan saiirsika krīma wi ti mipai mipaiyim simiir nwoki tirim.

⁸ Mi Adi Komii siir yayim yipiki biyan kamim sima winkiyim yokwoni yim ti dimin taeminim sim boinkikim. Sima hinina boinkikim,

mi iya Krai siya swoki ama Adi Komii siir oma hiriir mi iikamim yipiki biya Setan siir in nonkwowim simiirin siya bidi swoki anmai-warkainam, inkamin maeyaua mi biyie miriia sae hugripkiikikaiiyin siir hiriinan mi simiirin siya wi hauwi siir dimin miyik

miiyikim simiir.

⁹ Mi ti yaaiyim yim hinin dimusi boinkim siya koua bidi yamin? Sima hinin dimusi bi boinkim, iya siya bigibi siir om hir haiburgigin mi ha nuunaiiniyin mi nu tir nauni oniyin iikam krimaka

¹⁰ mi inkamin yipikin nua tiriir niki iuunaiiniyin siya bidi swoki amin koua hiriir, siya waua saiir nidwokainainamkin Adi Komii siir oma hiriirin mi ta hiriinan saiirsika siir naeyuun iki omom omomim hinda tinda nwowim simiir asi ninyokigikim.

¹¹ Sasairgin kirie iikam krimiir hauuwiyin mi simiir nhirim simiirin siya nimbingikim aposel inkam nwowam, yipiki dimin taeminim Kraiis siya tirim simiir boinmimauuwamim. Mi iikamim siya nimbingiyim yim profet kam ima yipiki Adi Komii siir yai imiir nanaakninkiiyim. Mi kam nhirim siya simiirin yai napboinmamauwuan inkam yokmwın owaiginu mi ti iikamim, Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwam iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyim sima naingwo tibmii kinim. Mi iikam nhirim siya simiirin miya iikam nowomwarkaiyuwiya saiir yokmwın owaiginu, yipiki iikam imiir kigriraowiyim mi simiir whinkinsiis haiginuwam sima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim.

¹² Kraiis siya iikam krimiirin ti dimin taemin hininim sim hauugikim mi ta hiriinan saiirsika, ti dimin taemin hiriinanim krimiirin wi sima whinkinsiis haiginuwi siir mi aiir mriiyam mi ta hiriinan saiirsika nim krıma yipiki Adi Komii siir pugana mi yipiki Kraiis siir puua nim krıma

siir mi aiir mriiyim wi digar nwowi iki iikam nhirim naingwo tibiimiyim simiir whinkinsiis haiginuwim simiir naingwo tibiimiyia kirie saeya nwowim.

13 Mi dimin taeminim yim wi hiriayar nwoyokiyokiyami mi wi kwoin whirua krimar nwobudgii ti Adi Komii siir digworaekwowim yipiki krīma wakaeyokna apiyim mi dimin taeminim kwoin whirua krīma nwowiyim Krais siirim simiir mi ta hiriinan saiirsika krīma wi asi kinantiokii mwriinami. Mi krīma wi inkam bimbūwi nwo rani, krīma wi Krais siir hiriinanar swoki owi.

14 Mi krīma tariinanin ti hiriinan nwowi mi krīma wi yinisimim yipiki rirmiia nwo karam nwowim wi simiir hiriinan nwo rani mi ta hiriinan saiirsika krīma wi iki yai niksisaeyim sim wakaeyokna ap rani. Iikamim ti hiriinan yai imiir wakaeyokna apiyim yim ini iya op idwo nakiiririya mi hinda tinda ha priiyakii priiyakiyamiya ini saiir hiriinan ywowa. Mi ti iikam hiriinanim yim inkamim yai bibiyeyim simiir wakaeyokna apiyim yipiki iikami kwoin kiyaliyim mi ti yayim sima boiniyim yim niksisaeyim yaigim.

15 Mi krīma ti hiriinan kipi nwo. Nāngaka. Mi krīma Adi Komii siir yaimwokiyaimwowim simiir boinam daingwo mi krīma irni nwinnyam dinan aingwokwo krīma tiriya saiir hiriinan yipiki wi krimiir whinkinsiis haiginuyokiyokiyami mi wi krimar nwobudgiyim Krais siir hiriinan.

16 Krais siya ini krimiir kou ywowin mi iikamim yipiki siir punan nwowim krimiirin siyar kigriraowi mi krīma yapa yapan wi siya nimbimim

krɪma tɪram wɪ sɪmɪrɪr tɪrɪ. Nɪm krɪma ɪnɪ ɪga ɪn mɪ maɪ pɪu mɪnan ywowɪm mɪ krɪma ɪrni nwrɪnɪ dɪnan whɪnkɪnsɪs ankɪnsɪs haɪɪnɪu mɪ krɪma wɪ pɪu kwɪruwa nwokɪ owɪm. Mɪ krɪma dɪmɪn taemɪnɪm tɪ sɪyɪu hɪrɪɪnanɪn sɪɪr tɪrɪ, ɪrni nwrɪnɪyam nɪnan aɪngwokwonaeɪ mɪ mhɔɪɪya Adɪ Komɪɪ sɪɪr pɪugana wɪ kɪrɪeyar namwoɪuwɪ. ɪrɪɪg.

Tɪkamɪm yɪpɪkɪ Adɪ Komɪɪ sɪɪr wakaeɪyokna apɪyɪm sɪma wɪ dɪmɪn taemɪnɪm bɪɪyanɪm wɪ dɪgɪumɪɪ sɪmɪr haimrɪɪyɪugɪgɪ.

17 Tariɪnanɪn kara kɪmɪɪrɪn pɪ ɪgao yaɪ boɪnkɪɪ. Dɪmusɪ rani, kariɪrɪn Jɪsɪs Kraɪs sɪya nokmwɪn okwohaɪɪnɪugɪn bɪɪyan ɪnkam nwowam. Mɪ tariɪnanɪn kɪma dɪmɪn taemɪnɪm ɪkamɪm Adɪ Komɪɪ sɪɪr pɪugana saɪɪr karamaeɪm sɪma tɪrɪyɪm sɪmɪr kɪpɪ kɪgna ap yɪm sɪma dɪmɪnɪm bɪyɪekɪbɪyɪe nwowɪyɪm sɪmɪraramar naɪngwowɪ.

18 Sɪmɪr kwoɪnɪm ɪnɪ ɪnkamɪn nɪɪbwomambwo napwɪɪyɪn sɪkwo paeaka bɪgna ap karamae nwowɪyɪn ɪnɪ sɪɪr hɪrɪɪnan ywowɪn. Yɪm sɪma dɪmɪn bɪyɪe bɪyɪeyɪm Adɪ Komɪɪ sɪya naɪngwo karamae nwowɪyɪm sɪmɪraramar naɪngwowɪkɪm. Dɪmusɪ rani, yɪm sɪma Adɪ Komɪɪ sɪɪr dɪmɪn taemɪn ɪmɪɪr bɪ nɪnoknɪnkɪnkɪm mɪ sɪmɪr kwoɪnɪm sɪma sɪmɪram bɪ naɪngwokɪm.

19 Mɪ ta hɪrɪɪnan saɪɪrsɪka sɪma pɪugɪ panɪnsɪ yopaisɪ. Sɪmɪr kwoɪn komɪɪyɪn tɪ dɪmɪn bɪyɪe bɪyɪeyɪm hɪɪ mɪn pɪɪnɪnae pɪɪnɪnaeyɪm sɪmɪraramar naɪngwowɪ, sɪmɪr wakaeɪyokna apɪm mɪ sɪmɪr kwoɪnɪm hapi ɪ aeya nɪwaokɪ sɪmɪr sɪbgu wakaeɪyokna apɪm.

20 Mi iikam kima kr̄miir bi wakaekim mi kr̄ma bi boinmaugim k̄miir̄n Krai siir yai imiir̄n ti hin̄in siȳuun si wakaeyokna apim. Niingaka.

21 Kara ha ninokninkini wim kima Krai siir yai imiir̄n b̄diyar wakaeyim iikamim ha nitim siir yai kibiki kibi imiir̄n sima ini anaakninkii haigin̄iuni mi simiir̄n sima ini boinmimauuni k̄miir̄n.

22 Wim kima ti hin̄in dimin taeminim sim boinkim. Biya wim kima k̄miir̄ kwoin biyie iirar napkin. Mi ti kwoin biyie h̄riinan̄in ti k̄miir̄ boin̄in inok̄inok̄in k̄miir̄n siyar t̄ri siȳu biȳeni nwowamin. Mi k̄miir̄n w̄i siyar nonkwobunbun̄in̄in haigin̄iui. Mi sima k̄miir̄n w̄i hin̄ina boini, ti dimin taemin hin̄inim sim tirim mi k̄miir̄ diḡiui w̄i simiir̄ nwoki haimriiȳugigim mi kima simiirs̄iȳin w̄i aru nwoki owim.

23 Mi kima ti dimin h̄riinan̄im simiir̄ t̄ri mi k̄miir̄ kwoin̄im Adi Komii siiram kiwaki siir naeȳuun siir kir̄eni.

24 K̄miir̄ kwoin̄im Adi Komii siiram kiwaki siya nwowaigin̄iuiim yaeya kwoin̄ w̄in. Mi k̄miir̄ kwoin̄im w̄i siya t̄rk̄ii dimin miȳikim simiir̄ napim mi simiir̄ tir̄im Adi Komii siiram mi iki n̄hir̄im simiiram warar.

25 Mi ta h̄riinan̄ saiirsika, iikam kima, ir̄ira nwon̄iran kima ti dimin biȳie biȳeyim priiȳiksasaeyim simiirsi dapyok mi ti yai bibiȳie h̄riinan̄im yim ti itnoudn̄inkiigi. Mi kima ir̄ira nwon̄iran ir̄ni nw̄ir̄niȳin yai miȳik miȳik imiir̄rarar boin. Dimusi rani, kr̄ma ir̄ira nwon̄iran Krai siir p̄u haimi haimiigim.

26 Mi iya kima dimin biȳie biȳeyim io simaka nwowiyim, kima k̄masiyar m̄ntiraona mi k̄miir̄ kwoin̄im sibgu dwow̄ip̄isu. Mi ta h̄riinan̄ saiir-

sika kima wɛ kimiir kwoin imiir kiwaki rani, io nwowamin mi kimiir tiramin dimin biyie tiram. Mi io nwoni siyiuin yio ha ti sibgu tirsisauu ti dimin hiniinin. Mi ta iowa beki nikiiyamam kipi. Mi biigibiyin wari kimiir kwoinin io nwowiyin siir ti digi.

27 Mi mhoiia kima wɛ Setan siiram kiwaki rani, simiir kwoin imiir kiyaiyim mi siyiu biyie kima tiram.

28 Mi tiriiginim biya biyanim mi ti tariinan nwo ikim yipiki hii tauaeyim, sima wɛ ti dimin imiir kipi swoki tirmimin tiriiginim yim wɛ ti digi. Mi tariinanin sima wɛ ta mi aiirarar donkworinu marii iski mi ta hiriinan saiirsika siya ti iikam paeprikabim simiirin wɛ hiriinan saiirsi whinkinsiis haiginuwi.

29 Mi kima dimin biyie biyeyim kimiir mhi kwoinawo nwokaiyim simiiram kipi kiwaki kimiir yaigi kaokwo boinim. Kima yai kibi kibiyim yipiki wɛ iikam nhirmi whinkinsiis haiginuwanim yipiki kimiir yai imiir wakaeyim wadie sima sibgu idwokaeyamim simiirarar boin.

30 Mi ti dimin taemin hiriinanim kima Adi Komii siir naeyiu iir kipi tir maigimaiga nwo karam siya nwowim. Dimusi rani, siya siyargin yipiki kimiir nimbingiyin. Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya mhoiia wɛ hiriinan saiirsi nanmaiwarkainaei mi kima hirin wɛ saikar nwoyokiyokikaeyami inokinokin.

31 Damin biyie biyeyim io igwir igwir nwowiyim mi whwonkam nokiya karamae nwowiyim, mi mhi hinsima nwo karam nwowiyim dimin taeminim simiirin digiumii ti

haimriiyugig. Mi kima yai kipi kauwoksinan mi yai kripiinani kipi mi kig iikam nhirmakan mi ti yai bibiyeyim kimiir haipridkikaiyim kimiirin wi siyiu biyie sima swoki tiri dimusi rani, simiirsika.

³² Mi haninggi nuwi nhirim simiir yapa yapan sibgu trhaiginu mi irni nwirnsi dinaingwoyimyok mi dimin biyeyim iikam nhirkim tirim kimiir irni nwirni simiir haiyoprimdiyumiigi mi simiirin hinina boinki, sima dimin komii rani. Simiirin Adi Komii siya haiyoprimdiyumiigiyim krimiir dimin biyie biyeyim simiir krima tirim simiir saiir hiriinan tirkiyim mi ha boinkiyim hinin yim dimin komii rani. Dimusi rani, nim krima Jisis Kraiss siir iikamkim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii krimiir Wanin siya krimiir dimin biyie biyeyim asi haiyoprimdiyumiigikim. Iriig.

5

Iikam krima dimin kibi kibi imiirrarar wakaeyokna ap

¹ Dimusi rani, wim kima Adi Komii krimiir Wanin siir yinisismkim yipiki siya naingwokwonanaeyim mi kima siya tiriya saiir hiriinanar timi tir.

² Irni nwirniyam dinan aingwokwo biya Kraiss siya naingwokwonanaeya krimiiram saiir hiriinan. Siya bidi iki aonamin mi ti dimin hiriinanin siya tirkiyin yo ini dimin taeminim puui miyik whakiyin kamim sima ninkin imiiaeyim Adi Komii ini simiir hiriinan ywowim.

³ Wim kima Adi Komii siir iikamkim mi ta hiriinan saiirsika wim kima dimin taeminim

hii priinanae priinanaeyim simiir paninansi nidwo boinasi. Mi kima diminim piu iikamkim nopaiiyim mi dimin taeminim yipiki kimiir kwoin imiir tiriyim kima kigmairam simiir kipi tir.

4 Mi kima dimin biyie biyieyim piu iikamkim nopaiiyim simiir kipi boin mi diminin yipiki iikamim naingwo tibmiyiyim sim nomboboin karam nwowiyim dimin taeminim bwam karamaeyim mi yai bibiyieyim nididgak nwowi ikim. Mi haninggi niuwi kima yayim diriyar kiritmai boinki mi Adi Komii siir inig iirarar hainan iski.

5 Wim kima ti dimin taeminim simiirin ina sibgu inokninkinim iikamim yipiki hii priinanae priinanaeyim mi yipiki dimin biyie biyieyim sim tiriyim mi iikamim yipiki dimin taeminam kigmairiyim, ti komkid min hininim sima huniyim uruwai siyaowai. Kima ti iikam hiriinanim simiirin ina ninokninkinim yim wi hiriir nam tani mi sima wi Adi Komii saika nwo rani mi wi Jisis Kraisi saika mi o rani.

6 Kima iikamim kimiir priiyiksasaeiyim simiiram kipi kiwaki iki simiir yayim naekak nwo karam nwowiyim simiirin kimiir boinmimauuwim mi ti yayim ti kara boinkiyim yim miyik rani, yim pi niksisaekim. Mi ti hiriinan iikamim yipiki hiriinan dimin biyie imiir tiriyim yim wi Adi Komii siya nonkwoninwomwirninkin haiginuwi ti dimin taeminim kara boinmimauuwim kimiir.

7 Mi kima ti iikam hiriinanim yipiki ti hiriinan dimin biyie imiir tiriyim simaka kipi namasu.

8 Biya wim kima kamim niibwomambwo

napiyım sim hanın nwokım mi tariinanın wım kima iikamım yipiki Biyan Inkam Komii siirım wım kima ini iikamım nabie sibgu kigomok apiyım ini simiir hiriinan ywowım mi ta hiriinan saiirsika kima dimın kibi kibiyım simiir asi wakaeyokna api.

⁹ Mi ti dimın kibi kibiyım ti iikam ima napiyım yım ini bienan ywowım, yım sima mın nısiimauugım dimın taeminım kibi nwowım simiir yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyım mi piki hinın dimın ikım yai mwo boiniyım.

¹⁰ Kima dimın taeminım kima naingwowım simiiraramar daingwo mi simiirarar kinanankıu kima napamın mi Biyan Inkam Komiiyın wi maigımaırga nwoki owım.

¹¹ Kima dimın biyie biyeyım yipiki nibwomambwonan nwowım iikamım sima tiriyım simiir kipi nap. Mi kima dimın taeminım sima tirım danaakninkii haigınıu mi simiirın ha boın, warı sima tirım yım miyik rani.

¹² Mi dimın taeminım iikam ima nımprio tirım, kara simiirın nididgak nwowi kimiir boınmauwım.

¹³ Mi kima ti dimın taeminım ti iikam ima tirım simiir nanaakninkii haigınıuwi mi sima wi hanıngın nınokninkinkii ti dimın taemin hinınım yım miyik rani, yım ini biyie ywowım. Yım ini biekı si whwoyakiyım mi iikamım dimın taemin imiirın sibgu kigomokiiyım ini simiir hiriinan ywowın. İya kima dimın biyie imiir boıninkiiyım yım wa naonami mi ti digworaekwo hiriinanım yım ini paeya inkamkı si haıngımugiiya omaka ini

saiir hiriinan ywowim mi ta niya pa nakii mipi nabe sasar nwokii.

¹⁴ Dimusi rani, ti dimin taemin hininim simiirsika, Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowa ya hinina boinka,

yipiki kira naonan nwowin mi yipiki waraur kiwokinin, kima dinsiingi. Mi ta hiriinan saiirsika Kraisiya wi kimiir kwoinasi kwirii idwokaii mi siya wi bieyin kiriir whwoyaiyin wi siir hiriinan nwowi.

¹⁵ Mi ta hiriinan saiirsika kima wi asi mintiraowi ti dimin taeminim kima tirim simiirsiiyin. Kima dimin taeminim iki iikamim yipiki ninokninkin karamaeyim sima tiriyim simiir hiriinan kipi tir. Mi hiriinanki niuwi kima iki iikamim yipiki dimin taemin whiekakim sim ninomokninkiniyim simiir hiriinan tir.

¹⁶ Yim ti iyim yim ii paii rani mi iikamim siyu bibiyie tiriyim kima mintarao mi kima Adi Komii siir mi kibi kibi imiirarar tir siir yai kibi kibi imiir nanaakninkii haiginiuwam.

¹⁷ Mi ta hiriinan saiirsika, kima habwhaowae-nan kipi nwo. Kima dimin taeminim Biyan Inkam Komii siya naingwowyim kima napam kima simiirarar wakaeyokna ap.

¹⁸ Op bibiyie kipi kwiyae mi kima op bibiyie kwiyaei wim wi pi kwiyae whaowaei mi wi dimin biyie tiri. Mi haningi niuwi, kima Adi Komii siir naeyuin siiram kiwaki ini hanin siya kwirii idwokaiyim kimiir kwoinim mi dimin taeminim kima tirim yim wi siyar nwoki kigirkakim.

¹⁹ Kima mi kimiir nomiiyau ima kima Adi Komii siir yai imiirin diriyar kiritmai boinki mi

Adi Komii siir mwai imiir wao. Kima mwai waowiyim mi Biyan Inkam Komii siir inig iir hainaniyim kimiir haowidim mi diyamir ikim mi iki dimin taemin nhir ikim, kimiir kwoin komiiyin simiirgisimiiramar daingwoki.

²⁰ Inokiiinokin Adi Komii siir inigin Jisis Krais siir inigni hainanprapraski ti digworaekwo imiirsiyin. Iriig.

Pol siya ta yaiya iikamim yipiki nonkwonam simiir boinka

²¹ Kima ti nomiiyauim simiir yai imiir wakae mi yim sima kimiir imiir timi wakae. Dimusi rani, wim kima Krais siir yai imiir wakaeyokna apkim mi wim kima siir inig iir hainankim.

²² Wig wim kima yipiki kamkakim, wim kima kimiir kamim simiir yai imiir wakae kira wakaeiya Biyan Inkam Komii siir yai imiir saiir hiriinan.

²³ Kima ti hinina tir. Dimusi rani, kimiir kamim kimiir kouwin ini simar ywowim mi ti hiriinan siyu kaimwowin Krais siya iikamim yipiki siir wakaeyokna apiyim simiirin hiriinanar mi tirikin. Siya kimiir nanmaiwarkainam naokin mi siya ini mwonan ywowin mi wim kima siir pua saiir puu haimii haimiigim.

²⁴ Ini ti iikamim yipiki Adi Komii siir pugana saiirim Krais siir wakaeyokna apiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi yim wigim yim simiir kamim simiir yai imiirar timi wakaeyok mi dimin taeminim sima tiriyim simiirar timi wakaeyokna diriraerar.

²⁵ Mi wim kima kamim yipiki wig nonkwonam, kima simiiram daingwokwonanae Krais siir

h̄riinan siya naingwokwonanaeiyā Adi Komii siir p̄ugana saiir iikam imiiram. Siya kr̄imiirsi naokin kr̄imiir wh̄inkinsiisam m̄i kr̄imiir swoki anmaiwarkainam.

²⁶ M̄i ta h̄riinan saiirsika siya iikam kr̄imiirin dim̄in wh̄irki kimbu karamae asi t̄irkikin. Dimusi rani, kr̄ima siir yai imiir wakaeyokna apkim m̄i kr̄ima op ha baptaiskim.

²⁷ Siya t̄i dim̄in taem̄in imiir t̄irk̄in m̄i ta h̄riinan saiirsika siya kr̄imiirin Adi Komii siir p̄ugana saiir iikam̄im dim̄in wh̄irki kimbu karamae nwowiȳim simiir h̄riinan asi nwowi iikam̄im ȳipiki paowaigi p̄iskomkopou karam nwowiȳim simiir p̄uim̄ ini simiir h̄riinan ywow̄im. Kr̄ima ini wig kibinan ywow̄im ȳipiki w̄i Kraisi siya nonkwonaei.

²⁸ M̄i t̄i siȳu h̄riinanin Kraisi siya naingwokwonanaeiȳin iikam kr̄imiiram m̄i kam k̄ima k̄imiir wig imiiram̄in k̄imiir p̄u aiiramar naingwokwonaeiȳim saiir h̄riinan daingwokwonanae. M̄i t̄iriigin̄im ȳipiki simiir wig imiiram naingwokwonanaeiȳim, ȳim ini t̄iriigin̄im ȳipiki simamar naingwokwonaeiȳim ini simiir h̄riinan ywow̄im m̄i sima ini p̄u kw̄iruwar ywow̄iskiȳim.

²⁹ Inkam nw̄ir karamaeyairga siirgisiir p̄u airsi boriisop̄im m̄i saiir nonkwobumbun̄ink̄in̄im. N̄ingaka. Siya saiir̄in pa sibgu k̄igr̄iraowi m̄ipa m̄i imiyyaei. M̄i ta h̄riinan saiirsika siya wad̄ie asi sibgu owi, Kraisi siya k̄igr̄iraowiya Adi Komii siir p̄ugana saiir iikam imiir saiir h̄riinan.

³⁰ Siya kr̄imiir asi k̄igr̄iraowi. Dimusi rani, nim kr̄ima siir p̄ugana saika b̄idi yamasukik̄in̄im m̄i

ini nwiruwar ywowiskiyim.

³¹ Krais siya mi iikamim Adi Komii siir piugana saiir ikim, nim krīma ini piu kwiruwar ywowiskiyim. Dimusi rani, ti Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir nwokaiyim yim hinina boinkikim, inkamin yipiki wig nonkwonaei yio wi siir yopii ad owiir haiburgigi mi siya mi siir wig aeya sowa wi nwiruwar nwowiskii mi sowiir pua wi kwiruwar nwowiskii.

³² Tiki yayim yim kaimwowaigim. Mi an kara hiriyyar naingwowi yim sima Krais siya mi iikamim Adi Komii siir piugana saiir ikim krīmiir boinmimaugim.

³³ Mi ta hiriinan saiirsika mi sima kaimwovar swoki boinki kamim yapa yapa simiir yapa yapa wig imiiramar daingwokwonanae siyamar naingwokwonanaeiya saiir hiriinan mi wig wim kima kimiir kamim simiir inig imiir hainanpraski. Iriig.

6

Pol siya yopii ad mi simiir yinisisim ikim simiir boinkin

¹ Yinisisim kima kimiir yopii adim simiir yayi imiir wakaeyokna. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siya nimbingikim kimiir kigriraowam yio ti hiriinan siyiun yio wadiekim.

² Mi Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir hir nwokaiyim yim hinina boinkim, kima kimiir yopii adim simiir yayi imiir wakaeyokna.

³ Sima ti hinina boinkikim, kima simiir napi mi kima nu tirin wi ii prieyar nwoki okwoyokiyokikaeyamim. Yio tiriiginin Adi Komii

siir biigibiyan siyu komiiyin siya boinkiyin krimiir yo siya dimin kibiyin Adi Komii siya nimbingiyin krimiir tiram.

⁴ Mi yopii ad wim kima kimiir yin imiir kipi nikwao boin iinokiinokin mi yim wi maigimaigra kima nwo karam pi nwowisi. Mi kima simiirin min dikwao boin mi min niisiisimauu dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim sima tiram simiir. Iriig.

Pol siya iikamim yipiki whisarii mi primiriyim mi tiriiginim yipiki simiir kigriraowiyim simiir boinkin

⁵ Mi wim kima iikamim hinda whisarii mi primiriyim, wim kima tiriiginim yipiki kimiir kigriraowiyim simiir yai imiir wakaeyokna ap mi kima simiirin sibgu sibgu mintirao Krais siir kima tiriya saiir hiriinan.

⁶ Inkamin kiriir kigriraowiyin siir whwonkam ida ara kipi mirii mi siya kiriir kigi mi siya wi ha boini kira wadiek. Niingaka. Figwir igwirin kira kiriir miya saiirar mirii iikamim yipiki Kraisni wakaeyokna apiyim sim hinin, dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim kima tiram kima simiirin kwoinki daingwo diriraerar.

⁷ Dimin taeminim iikamim whisarii mi primiriyim kima tiriyim umir min hai karamae kima nwowiyim kima simiiram maigimaigra dwo. Dimusi rani, kima simiirin inkam aram tir tani simiirin Adi Komii siiram kira tiriya saiir hiriinan tir.

⁸ Kima ina ninokninkinim. Dimusi rani, Biyan Inkam Komii siya wi krimiir whiekakar niyopkiyuwi, iikamim whisarii mi primirii ikim

mî iikamîm rîrmîiyya nwowi ikîm. Mî dimîn kîbî kîbiyîm siya tîram naîngwowîm siya wî krîmîirar tîrswowî.

⁹ Mî wîm kîma kamîm yîpîkî iikamîm kîmîir mîrîiyyîm sîmîir kîgrîraowiyîm, kîma tî iikam îmîirîn siyîu mîiyîk sîbgu tîr. Mî sîmîirîn yai bibiyîe kîpî boîn mî kîpî mî ikwao boîn sîma nîdidamîn mî sîmîir tîrîm kîmîir yai îmîir wakaeyam. Mî Bîiyan Inkam Komîiyîn yîpîkî Adi Komîi sîir om hîr nwowîn, iikam whîekakîm îni siyar kîgîrkakîm. Dimusi rani, mhoîiyya iikam îmîirîn wî siya hîdi mî siya wî hîniîna naîngwo rani, inkamîn yîpîkî inîg komîigakîm mî inîg karamae ikîm siya iikam whîekak krîmîirîn wî hîrîi hîriinankînar hîdswowî. Iriig.

Iikamîm naîngwo tîbmîi kîniyyîm yîm îni kamîm yai nîniyyîm îni sîmîir hîriinan ywowîm

¹⁰ Kara kîmîirîn nîkopkaigîyan yaimîrsîsîmîm sîm boînkîi. Kîma dimîn komîiyîn Bîiyan Inkam Komîi siya hauuîn kîmîir sîirîn sîbgu donkworînu.

¹¹ Kîmîir kwoinîm tî dimîn komîiyîn Adi Komîi krîmîir Wanîn siya hauuîn kîmîir sîir higrînu, yîm îni nhaonan ywowîm, nhaowa kîmîir pîu aîir haigîprakaiyam. Mî ta hîriinan saiîrsîka kîma wî ikî dimîn biyîe biyîeyîm nîksîsaeiyîm sîmîirsi nwokî okworînuwîm kîmîir kwoinîn Setan siya kiyai.

¹² Krîma inkamaka nîniyyam tîr tani krîma yîu bibiyîeyîm nînomor kou nwowiyîm mî Setan siya mî nomni yîu bibiyîe ikîm mî dimîn biyîe biyîeyîm tî nu îir kîgrîraowiyîm sîmaka nîniyyam tîrî.

¹³ Mî tî hîriinan saiîrsîka, kîma Adi Komîi sîir dimîn taemînim sîmîir haiî mî tîriigînim kîmîirîn

wi sima whinkinsiis haiginuwi nhaosau mi irim hipigni hanin. Mi mhoyiya ii biyekiti niti mi kira mi Setan siya kowar ninii mi kira ninii mi yaii saeya ha digii kira wi wadiyar sibgu okworinukripkaigii.

¹⁴ Kima dimin taeminim kimiir whinkinsiis haiginuwiyim simiir hai mi kimiir kwoinim yaimwokiyaimwo imiirrarar haigi okai, inkamin yaii niniiyin si kikogiya puwopa siir mhupwo iir saiir hiriinan. Mi kira mi miyik sibgu mirii mi kira Setan saika ha ninkinyaeyaowi kiriirin wi nhaoni hanin saeyar higrinuwi.

¹⁵ Kima Adi Komii siir yai kibi kibiyim simiir danaakninkii haiginu mi iikamim simiirin wi iripa saeya nwoki ingwomamair aeyaiginuwim. Mi ya tariigina ya wi suwa kima niya kimiir iga imiir nikwoiprarsi ini saiir hiriinan ywowa mi kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginuwi mi kima wi nhwo whin tani.

¹⁶ Mi kima ti dimin hiriinanim kara boinim simiir tiri mi hiniina naingwowi, Jisis Krais siir wakaeyokna api, tiriiginim yim wi nhaonan nwowi dimin biyie biyeyim hipigim paekakim sim hiniinim mi sau ikim yim wi simar niriinduwini mi sima wi iikam kimiir niyopakaiyu rani. Mi kima siir wakaeyokna api mi siiram naingwowi tiriiginim kiriirin wi sima whinkinsiis haiginuwi. Mi hiriinankinuwi Setan siya dimin biyeyin paeni hanin kimiiram kabtkii kimiir kwoin imiir niugrimkripam yo wi dig nwo rani yo wi pi wokitki mi siya wi pi tingiyami paeni hanin.

¹⁷ Adi Komii siya Jisis siirin minam nikropkikin pi naowim mi krimiir nanmaiwarkainam. Mi

kima ti hiniina naingwowi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi, pagra inkamki sim haiginiya simiir mwo imiir saiir hiriinan. Mi kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyoknaei yim wi kamkiunan nwowi, yipiki wi Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwi krimiir.

¹⁸ Adi Komii siir naeyiun inokinokin kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi kira nhwo Adi Komii siiram kwisboini mi siir inig iir hainani. Inokinokin kima, kimasiyar mintiraona wim wi pugi piyaowisi. Kima Adi Komii siirim srii iikam imiirin siya kigriawim mi siya whinkinsiis haiginiuwim yipiki siirim.

¹⁹ Kima Adi Komii siiram kariiram srii mi kariirin wi yai siya nwoki hauuwim. Mi hiriinankiniuwi kara wi nidid rani, siir yai kibi kibi imiir nokwo boinmimauuwim yipiki biya siya tirim simiir.

²⁰ An kara ti inkamin yipiki yai kibi kibiyim sim nanaakninkii haiginiuwiyin ini siir hiriinan ywowin. Dimusi rani, ta maeyauwa mi biye miriia kariir hugripkikikaiya saiirsika. Kima Adi Komii siiram srii kariir whinkinsiis haiginiuwim mi ta hiriinan saiirsika kara siir yai imiir nanaakninkii haiginiuwim wi nidid rani. Yio simiirin wi karar nanaakninkii haiginiuwi ti biya kara nonkwowim simiir hiriinan. Iriig.

Pol siya siir yayim nikopkaigiyim simiir boinkikin

²¹ Tikikas in krimiir nomiiyauin yipikin krima naingwokwonanaeyin, siya wi sipi niti mi ti dimin taeminim ti nimbimbiyamim kimiirin wi siya nini boinmimauuni. Siya inkam wadiekin

siya Biyyan Inkam Komii siir mi miyyik miyyik imiiraran mariigin.

²² Siirin kara nikropkii iikam kimiiram kimiir boinmimauuwam dimin taeminim kima ninomokninkinanim hinin, nim krma wadieyairgin mi wim kima wi maigimaigargar nwoki owim.

²³ Kara ti hinina sriigi Adi Komii krmiir adin mi Biyyan Inkam Komii Jisis Kraisi siya kima wi Adi Komii siirgisiiramar naingwo tilmii kani mi kima wi iripa nongwomamaer aei. Mi ta hiriinan saiirsika wim kima wi Adi Komii siir pugana saiir iikam imiiram asi naingwokwowi.

²⁴ Kara Adi Komii krmiir Wanin siiram in minam sriigin siya iikam kimiirin wi siir naingwobumbuwa saiir nwoki hauuwim yipiki krmiir Biyyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisi siiram naingwokwonanaeyim mi yipiki siir wakaeyokna apiyim mi siir yaimin dimin imiir wakaeyim sima tira saiir hiriinan. Iriig.

Yai Win Kibiya
The New Testament in the Sepik Iwam Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long
Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f